

St. 29.

V Gorici, 20. julija 1883.

Tečaj XIII.

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti, rejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 1.40
Pol leta 2.20
Četrt leta 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „policajnikih“ se plačuje za navadno tristo-
no vrato:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „Ireh kron“, na starem trgu in v münski ulici ter v Trstu, via Caserma, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Via Ascoli 8, I., naročnina pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri opravištvu.

Cesarjevo potovanje po slovenskih deželah.

V Ljubljani 13. jul.

O mraku drlo je ljudstvo na veliki cesar Jožefov trg, kjer se je vrejevala velikanska bakljada. Razvrstilo se je kacic 1860 bakljašev z voščeniimi bakljami, njim na čelo je stopila vojaška godba domačega polka in za njo zbor slovenskih pevcev, njih 200 na številu. Kakor ogromna ogajena kača vila se je bakljada skozi mesto, a mej posamičnimi oddelki so bile uvrščene še druge godbe. Na Narodnem trgu pred vrtom cesarjeve rezidence razstavili so se bakljaši v tri kolone z godbo in s pevci v sredi. Ko odsvira godba, stopi cesarevi pridvornik k slovenskim pevcem in jih povabi, da bi na cesarjevo željo pristopili bliže k vrtu. Ko se je z veliko težavo nagnečeno ljudstvo toliko razrinilo, da se je naredil prostor pevcem, zapojó ti mladega skladatelja Fr. Vilharja nalašč za ta dan po besedah vašega — pa tudi našega — S. Gregorčiča zloženo kantato, a peli so tako navdušeno in dovršeno, kakor le naši stari izurjeni pevci morejo peti. Ko odpojó, stopi cesar med-nje, podá roko navzočemu skladatelju in mu čestita na lepi skladbi, izrazi svojo zadovoljnost pevo-
vodji Valenti in pohvali pevca Medena (tenorja), da ima posebno lep in močen glas. Nemške pevce, ki so potem peli jedno nemško pesen, pozdravil je cesar z vrtuh vrat po vojaški in odšel v svoje dvore.

12. jul. Ob 8. uri zjutra peljal se je cesar v prekrasno opravljen stolno cerkev. Na vsem potu ga je na tisoče zbrano ljudstvo viharno pozdravljalo, a razna društva so delala špalir. Na velikih vratih vzprejme cesarja in njega sijajno spremstvo knez in škof z vsem stolnim kapitulom ter ga odvede k velikemu altarju pod dragoceno baldahin, kjer je bil zanj sedež pripravljen. Od vrat do sedeža hodil je cesar pod nebom, katero so nosili štirje ljubljanski pekovski mojstri, ki imajo pri nas uže od starine to pravico. Mašo, katero je bral škof z mnogobrojno asistenco povzdigovalo je izborna petje in godba v cecilijskem duhu. Po končani službi božji ogledal si je dolenske mestne garde, ki so se svojo godbo in pod dragoceno, od cesarja jim darovano zastavo stale v paradi pred cerkvijo. Cesarja, vraivšega se potem v svoje dvore spremljalo je zopet zanešeno živio klicanje, pa tudi grofa Taaffe-ja je ljudstvo demonstrativno pozdravljalo.

V rezidenci je cesar vzprijemal razne zборе in poslanstva, ki so prišli zaveravat se in poklanjat svo-
jemu premilostivnemu vladarju. Pivi na vrsti je bil kranjski deželni zbor. Grof Thurn, deželni glavar, prebral je najpred slovenski in potem nemški adresi, katero je dež. zbor dan prej vzprijel v tretjem branji. Ob enem mu je tudi poklonil prekrasno, baš za šeststoletnico pisano Dimčevo delo: Dejanja Habsburžanov v Kranjske 1282—1882 v nemškem in slovenskem izvodu in pa „spomenico“ namenjeno vsem ljudskim šolam kranjskim.

Za dež. zborom poklonila se je hrvatska deputacija, in precej za njo poslanstvo gorisko. Prvo je vodil ban grof Pejačević, drugo dež. glavar vitez Pa-
jer. Potem so bili na vrsti dvorni dostojanstveniki, za njimi duhovščina, kranjsko plemstvo, častniki, zastop ljubljanskega mesta, potem razni uradi, kupčijska zbornica itd. itd. Prostor ne dopušča, da bi priobčili vse nagovore in odgovore, le toliko bodi rečeno, da je cesar odgovarjal preblagostno in preprijazno. Deželnemu zboru, mestnemu zastopu in kupčijski zbornici odgo-
varjal je nemški in slovenski.

V poveličanje slavnostnih dnij napravila je de-
žela dve razstavi, namreč kulturno zgodovinsko zdru-
ženo z izdelki domače obrtnije in pa razstavo goveje živine in poljedelskih strojev. Prva je zmoščena v lepi palači velike realke, druga pa v posebnem, nalašč za njo postavljenem poslopju v Latermanovem dre-
voredu. V prvo je cesar prišel ob 3. uri p. p. Zanimale so ga tu posebno prazgodovinske izkopanine z ljubljanskega barja in pa starine z Vač, s Tabora in iz St. Marjete. Z razstave prestopil je v realko, kjer ga je pričakoval učiteljski zbor z učenci, ki so zapeli cesarsko himno. Pregledal je nekatere razrede in dal izpraševati nekatere učence, ki so prav dobro in srčno odgovarjali, kar je cesarju vidno ugajalo. V VII. razredu dal si je predstaviti dva najboljša učenca, namreč Slovenca Fabijanija iz Kobdilja na Krasu in Kor-
dina iz Ljubljane. Prašal ju je, od kod sta, katere narodnosti in kaj mislita študirati. Ogledal si je še bogate zbirke in telovadnico, ki je bila okrašena s portreti vseh habsburških vladarjev na Kranjskem, ka-
tere so risali učenci sami. Odhajajočemu cesarju so učenci v prostorni veži zapeli slovensko Försterjevo slavnostno pesem. Cesar je postal, da se je izpela vsa pesem, potem je odšel izrazivši svojo popolno za-
dovoljnost.

Otdod se je peljal v poljedelsko razstavo, kjer

si je najpred ogledal krasno živino in potem tudi dru-
ge oddelke. V pokušalnici je vzprijel čašo Kozlerje-
vega piva in se delj časa mudil pri razstavi slapske
vinogradarske šole ter tudi pokušil črnega burgundca
in beloga rulandca, ki mu je posebno ugajal, takó da
si ga je dal pred odhodom še jedenkrat natočiti. Tudi
navzočna ministra in drugi dostojanstveniki so priteg-
nili, da je slapski rulandec dobra kapljica.

Na potu proti domu razgledal je še na tanko
deželno bôlnico.

K cesarskemu kosilu je ta dan bila povabljená
tudi goriska deputacija.

Zvečer ob 8. uri je bila napovedana slavnostna
predstava v obnovljenem ter vkusno ukrašenem in ul-
jajno razsvetljenem gledališču, ki se je bilo uže pred
časom napolnilo z izbrano gospodo. Cesar je bil vz-
prijet z navdušenimi živio klici, ki so se zopet in zo-
pet ponavljali. Godba, petje slovenskih in potem tudi
nemških pevcev, deklamacija in živo slike iz kranjske
zgodovine — vse je bilo umetno dovršeno. Gospodič-
na Lehmanova govorila je S. Gregorčičev „po-
zdrav“ s krepkim, a ob jednem ljubkim glasom in s
takim občutkom, da je vse obajela. Izborna je zopet
slovenski pevski zbor pel S. Gregorčičevo kan-
tato, katero je vglasbil in tudi vodil prof. Grbec z
lvovskega konservatorija. Cesar je ostal pri predstavi
do konca.

Stopivšim iz gledališča zastala je noga na pragu.
Zdelo se nam je, kakor da bi se bila ostvarila kaka
bajka iz tisoč in jedne noči. Ljubljana je svojemu
vladarju na čast napravila razsveto, kakeršne ne samo
ka Ljubljana ni še videla, temveč je sploh malokje
videti. Tako vsaj govoré vsi, ki so bili po svetu in
so imeli priliko tu in tam videti kaj lepega. Tu je
bil le jeden glas: Ljubljana se je proslavila in csa-
motila mnoga druga, tudi večja mesta. Niti poskušati
nečem, da bi Vam opisaval razsveto posamičnih po-
slopj. Zastoj bi se trudil. Najvernejši popis vam
ne more podati prave slike. To je bilo treba gledati
na svoje oči. Cesar se je vozil po mestu in zgol za-
dovoljnost mu je bila brati na obrazu. Ko se je po-
vrnil v svoje dvore, dal je poklicati župana in mu je
izrazil svojo popolno zadovoljnost. Razsvetljeno pa
ni bilo samo mesto do zadnje hišice, temveč tudi od-
daljene vasi in trgi, po hribih in gorah pa so goreli
velikanski kresovi. Lehko rečemo, to noč je bila vsa
Kranjska razsvetljena.

Ljubljanski časopisi izhajajo vsi v pražnji obleki.

LISTEK.

B R K I N I.

(Piše Ivan Beršček.)

Dan pred poroko pride ženin po balo, katero
naložé vaški mladeniči. Posebno spretno obvezujejo
vozove. Pred vsem skrbé, da konca vrví dobro skri-
jejo. Mladeniči sosednih vasi morajo čisto vrv pre-
rezati nedobivši koncev. Vrvu bale priveže nevesta
opleteno kokoš, v znamenje, da ona pošlje uže naprej
plod v ženino hišo. Ko mladeniči balo naložé, dobé
jedi in pijače. Ženin pa jim podari par beličev.

Nevesta upraže opletene voli ter je požene, ali
pa se vsede na zadnji konec voza. Tudi velika mati
ne sme ostati brez dostojnega darú.

Naslednji dan prične pravo ženitovanje. Običajno
v nedeljo po poludne pride ženin s svojimi svati na
nevestin dom. Pred vasjo obesijo vaški mladeniči na
visok kol verhu kacega drevesa star, s prstjó ali s
pepelom napolnjen lonec. Tega mora ženin ali pa
vojčin (voditelj neveste) prestreliti, sicer je svatom
velika sramota in zasmeš. Do nevestine hiše prišedši
dobé duri zaprte. Šaljiv godec, brez katerega ni no-
benega ženitovanja, ima dovolj posla, predno se od-
pró. Ko mu je prošnja uslišana, dobi mesto zahteva-
ne nesvete kacega petelina, psa, kako staro babo itd.
Koncem pride nevesta, podá ženinu roko in potem

po vrsti drugim svatom. Svatje dobé bele robce in
umetne cvetlice. Sedaj prične ples. Vse, kar je živega,
pleše. Še le okolo 10. ure zvečer prične gostovanje,
katero vodita starešini. Ženin in nevesta imata pri obe-
du prvo mesto. Prva jed jim je v poskušujo, kislá
surova repa, in potem sledé druge. Umevno je, da je
mej obedom v obilji smeha z raznimi burkami. Posebno
kak godec ima tu glavno ulogo. Gostovanje traje
vso noč. Naslednji dan peljejo nevesto k poroki. Pred
odhodom je neznošen jok in stok neveste v materi-
nem naročju. Vaški mladeniči pa jej pojó pesen v slo-
vo. Nevesta poslovivši se, vroči jim velik, čisto tudi
20 funtov težek kolač, ki nosi toliko, s testa umešanih
pečenih tičev, kolikor je mladeničev v dotičnem selu.

V cerkev prišedši mora nevesta paziti, da jej
ženin na krilo poklekne, kajti s tem si za vse življe-
nje zagotovi možovo ljubezen, sicer je v vedni nevar-
nosti izgubiti možovo zvestobo, in jo zameniti s páli-
co. Po poroki se pred „farovžem“ parkrat zasujejo
in potem odrinejo na ženinov dom. Tu dobé zopet
zaprte hišne duri in šaljivec ima dovolj posla, predno
je odpró. Veliki oče in velika mati stopita na hišni
prag in vojčin pripelje nevesto, koja nosi velik ko-
lač obvezan z modrim robcem. „Kaj želiš od naše
hiše?“ vpraša v. mati nevesto: „Sveti „žegen“ in
mir božji,“ odgovori ta. „Tega tudi želimo,“ beseduje
prva. Sedaj dobi v. oče kolač, a v. mati nevesti iz
majolike napije. V tem ko v. mati pije, vrže jej ne-
vesta v majoliko srebrnen denar.

Ko tudi nevesta pije, vrže jej prva okolo vratu

umazano brisalko, ter jo v hišo potegne. Mnogokrat
pa jo pred v hišo spravi, in še le potem jej napije.
Naposled dobi nevesta v naročje malega otroka, v
znamenje, da pričakujejo tudi od nje zaroda. Sedaj
odloži nevesta venec in ženitovansko obleko, ter dobi
metlo in škaf, s tem se jej priporoča čistost, delav-
nost in pridnost v novemu domu. Tu se prične novo
gostovanje. Ženin in nevesta strežeta svatom. Burke
se ponavljajo kakor prejšnji dan. Konci obeda se po-
tegujejo za pogačo, koja je nalašč v to pečena. Sle-
herni svat déne pod robec skrivaj na mizo denar.
Kedar to vsi storé, pregledata starešini posamične
darove, ter vročita pogačo onemu, ki je naj bolj glo-
boko segel v mošnjo. Ta pa ponosno in z največjim
veseljem odide. Tudi ostali svatje se poslové in razidejo.
S tem je ženitovanje končano.

Oglejmo si nekoliko Kurenta. Kakor povsod
tako ga tudi pri nas ne prezirajo. Nekaj dni pred
tem „norim“ praznikom beró naši mladeniči, če so le-
tos kak kolač dobili, pevajoč v ženski obleki našem-
ljihi klobase, špeh, jajca i. d. S tem se potemu gosté
in kolač jim služi v prigrizljaj. Na pust treba je vsa-
ki družini vsaj 9 krat jesti. Žene in dekleta obiskujejo
se isti dan izvanredno, ter v vsaki biši gosté. Tudi
maškerada pri nas ne izostane, a ta posel imajo z
večine otroci. Hišni gospodarji pa se zberó pri župa-
nu, kupijo par čebrov vina, ter se skupno veseló.

Cvetno nedeljo nosijo otroci bremena lovorja
(lorberja) z oljko k blagoslovu. To poleti pred hišami
zažigajo in s tem odvračajo huda vremena. Peresce

„Slovenski Narod“ v dan 11. jul. je prinesel lepo S. Gregorčičevo pesen, a v dan 12. pa J. Stritarjevo, ki je ta dan vse navduševala in povzdignila. „Slovenec“ je ponatisil Koseskega „Slovenija cesarju Ferdinandu“ z 1844. leta. Tudi „Novice“ in „Danica“ so izšle v elegantni svatovski obleki.

Ljudstva je sila privrelo od vseh strani, tudi s Primorskega, Stajarskega in Hrvaškega, celo Bosna je poslala nekaj zastopnikov. Vsi trgi, vse ulice so polne ljudstva, izlasti onde, kjer pričakuje cesarja. Burni živio razlegajo se ves dan po mestu. Stanovanja ni nikjer več dobiti, uže včeraj se je za sobo plačevalo po 15 gld. Hrvatska deputacija plača za I. nadstropje pri „Slonu“ na štiri dni 1000 gld. Razsveta se je na mnogih krajih vzdrževala do belega dne. Ljudstvo se je še le proti jutru umirilo. Mnogi so proti jutru iskali počitka po trgih na tléh, po stopnicah in po klopéh. Pa navzlic temu silnemu navalu ni bilo nikjer niti najmanjšega nereda.

— 15. jul.

V petek 13. jul. zgodaj peljal se je cesar na Fužine, kjer se je uže o zoru na velikem vojaškem vežbišču nastavila vsa tukajšnja garnizija. V prvi vasi zunaj mesta v Vodmotu pri lepem slavaloku čakalo ga je vodmotsko starešinstvo s županom na čelu, potem vodmotska dekleta vsa jednako napravljena in z belimi pečami na glavi in na tisoče kmetskega ljudstva. Cesar se ustavi in se zahvali županu, ki ga je slovenski nagovoril, za ljubeznjiv vzprijem in županovi hčerki za krasen šopek. Ko si je ogledal vojaštvo, ki je na največjo njegovo zadovoljnost zvrševalo razne vaje, odpeljal se je dalje na Studenec v deželno blaznico. Dasi je bil najvišji pohod tukaj le malo ur poprej napovedan, našel je cesar vendar ves zavod v najlepšem redu in večkrat se je izrazil o naravnih lepoti in prikladnosti kraja v ta namen.

Prišelši domov vzprijemal je razne prosilce, ki so prihajali v deputacijah in posamični. Med drugimi predstavila se je deputacija dolenskih mest proseča Najvišje blagohotnosti zastran dolenske železnice. Vzprijeta je bila tudi deputacija Slovenske Matice, ki mu je v umeteljno izdelani skrinjici poklonila prekrasni „Spomenik“, ki ga je izdala v spomin šeststoletnice. Cesar je rekel: „Veseli me, da morem vzprijeti ta novi izraz patriotičnega misljenja mojih zvestih Slovencev.“

Po poludne je razgledoval novo, nekaj dnij poprej blagoslovljeno cerkev in mnoge dobrodelne in učevne zavode. Prišel je tudi v gimnazijo, kjer so ga učenci in učitelji sosebno lepo vzprijeli. Ravnatelj in h krati tudi šolski nadzornik g. Smolej zahvali se mu, da je blagovolil ustanoviti slovenske paralelke na nižji gimnaziji, ker je s tem odprl pot do omike tudi učencem slovenske narodnosti. Cesar je pozvedoval, če je slovenščina tudi Nemcem obligaten predmet. Dotični profesor odgovori, da ni, a da se je vendar uče malo ne vsi in šolski nadzornik temu še pristavi, da v letošnjem L. razredu uče se je razen tréh vsi. Na to pravi cesar: To je prav dobro. Ta odgovor mu je bil tem bolj po volji, ker je na realki opazil, da se Nemci slovenščini nekako odtegujejo. Cesar je šel tudi po razredih in je ukazal izpraševati iz raznih predmetov.

Pri tam je večkrat pohvalil Slovence, da govoré

dobro nemški. V III. b se je udeležil pouka v nemščini. Ko je neki dijak deklamoval prvo kitico Schillerjeve balade: Der Graf von Habsburg, omenil je cesar: „Ta dijak je Nemec, a rad bi slišal, kako Slovenci govoré nemški.“ Na to ga š. nadzornik opozori, da ta dijak in vsi v tem razredu so Slovenci, ki od svojega doma niso prinesli niti besedice nemške. Cesar pravi: Dijaki govoré prav dobro nemški. V I. b dal je izpraševati prirodoznanje v slov. jeziku a ko je bil jeden vprašanih dijakov ves hripav, opomnil mu je cesar dobrovoljno: Vi ste gotovo hripavi od samega živio klicanja.

Potem je pohodil strelišče, kjer je bilo vse te dni slavnostno streljanje. Hitro po 4. uri pa se je pripeljal k ljudski veselici na mestne travnike tik prekrasnega Lattermanovega drevoreda. Vdeležitev pri tej veselici je bila ogromna, kajti tudi ta dan je še vrel ljudstvo v mesto in vsak vlak je pripeljal silne množice. Blizu 50.000 ljudi je bilo tu zbranih. Za cesarja je bil postavljen krasen paviljon, a po vsem razhodnem prostoru so bile razpostavljene krčme, pivarne, godbe, plesišča, ketgljišča, obrtala in druge zabave vsake vrste. Gromoviti živio klici oznanjali so prihod cesarjev.

Pred cesarskim paviljonom se je zdaj razvil veličanski spreved. Na čelu je jahalo 30 kmetskih mladencev, vzraslih kakor smreke, vsi v narodni bogati noši, a pred njimi zastavonoša. Jahali so na velelepih iskrih konjih brez sedla in brez ostrog. Za njimi so stopale dolenske garde s svojo godbo, potem „Sokol“, nemški turnerji, pevci, razna društva i. t. d. Zdalje nastopi dolga vrsta mož, ki so posebno zanimali cesarja in njegovo spremstvo. To so bili župani in starešine z vse dežele. Bilo je okolo 1000 mož, vsi v visocih škornjih, irhastih hlačah, z debelimi srebrnimi gumbi na zametastih brezrokavnikih. Na klobukih so imeli narodne trakove, a čez prsi črno rumene prevoze. Krasne so bile tudi skupine poljedelcev, ribičev in lovcev. Poljedelci z raznim orodjem stopali so za velikim žitnim vozom. Skupino ribičev predstavljali so Krakovci in Trnovci (Ljublj. predmestji) v svoji starinski noši, namreč v kratkih hlačah in dolzih suk-njah s širokokrajnimi klobuki in z rdečo pasico. Sobotoj so nosili obilno ribjega plena.

Gorenjci so bili lovci. Tudi oni so nosili mnogo vsakovrstnega plena, ki se dobí v deželi, med ostalim tudi žive orle, a soboj so vodili veliko množino lovskih psov vsake pasme. Posebno pozornost so obračali na se tudi rudokopi, Beli Kranjci in Kranjci v svoji osobitni noši, potem pevci in pekinje šišenske čitalnice in dekleta ljubljanske okolice. Lepi obrazi v lepi noši, v črnih krilih in belih pečah.

Najlepši pa je bil konec. Blizal se je živo pisan spreved kranjskih svatov. Na velikem, po stari šegi izdelanem vozu je vozil krasen voznik nevestino balo s kolovratom in s zibelko na vrhu. V voz so bili vpreženi štirje žrebci, za katerimi so se obračale oči vseh konjarjev in vseh tistih, ki znajo ceniti lepega konja. Za vozom so stopali svatje z vaško godbo na čelu. Najpred vojvoda, za njim starešina s teto, potem ženin in nevesta, drug in družica in dolga vrsta svatov, vsi v bogati, staro kranjski noši. Obraz lepši od obraza, obleka dražja od obleke, da je človeku pobiralo vid. Oko ni vedelo, na kom bi počivalo, koga naj bi gledalo. Cesarja je vidno obradoval velekrasni

spreved in večkrat je ponavljal, da je škoda, da so se te lepe noše opustile. Nevesta se mu pokloni ter mu izroči osobitno kitico nežnih planinskih cvetic, ki so bile pred dvema dnevmoma utrpane ob Triglavu.

Ko je spreved minul, stopil je cesar iz paviljona ter šel med narod. Redatelji so mu hteli delati prostor in napraviti špalir, a cesar je dal znamenje, da tega ni treba. Gibal se je med razdraganim ljudstvom slobodno in neprisiljeno, kakor oče v svoji družini. Takrat se je ljudska veselica še le prav vnela in občina radost je priklopela do vrhunca in je vztrajala tudi še potem, ko je cesar odšel, vztrajala je pozno v noč, da, do belega, belega dne. V mraku zažigali so se umetelni ognji in na konci veličanski ogumet, ki je kazal imeni Nj. V. cesarja in cesarice, potem državni in kranjski grb.

Dne 14. jul. zjutra je cesar ogledaval razne vojarne in druge vojaške zavode, a ob 10. uri se je položil v njegovi navzočnosti temeljni kamen novemu deželnemu muzeju „Rodolfinum“. Naš muzej je bil namreč do zdaj spravljen v tesnih in neprimernih prostorih, a sedaj dobí lepo palačo ob Lattermanovem drevoredu. Tudi tej svečanosti prisostvovali so vsi do-stojanstveniki, razne deputacije in vsa društva s svojimi zastavami. V tem, ko je knez in škof dr. Pogačar opravljal cerkvene obrede, peli so slovenski pevci: Oče naš.

Po dovršeni svečanosti počastil je s svojim pohodom blizu onde stoječo palačo kranjske hranilnice, ki je s svojim darom od 100.000 gold. največ pripomogla, da se je zidanje novega muzeja moglo pričeti. Zatem si je ogledal še mnoge druge zavode, med ostalimi tudi kaznilnico na gradu, ljudsko obédnico, mestne ljudske šole, ženske in moške, in najznamenitejše tovarne, česar vam pa ne bodem na tanko opisaval. Tudi ta dan je bilo mesto še polno ljudstva, ki je cesarja povsod spremljalo in gromovito pozdravljalo.

Njegovo Veličanstvo, gineno po tacem navdušenem vzprejemu, htelo je svoji zadovoljnosti dati vidno znamenje ter je ljubljanskemu mestu podarilo svojo, po umetniku Tilgnerju izdelano, z bronast ulito podobno v pravi velikosti. Ta prejšnji dar se smatra povsod kakor znak posebne cesarjeve milosti in prijazne naklonjenosti.

— 17. jul.

V nedeljo 15. jul. bil je cesar ob 5½ pri sv. maši v stolni cerkvi, potem pa se je odpeljal na kolodvor, ker danes je bil namenjen, osrečiti tudi vire Notranjce s svojim pohodom. Kakor vse dni pozdravljali so ga ob potu in na kolodvoru viharji živio klici na tisoče zbranega ljudstva, a dalnji pot po Notranjskem je bil velesvečani spreved zmagovencega slavodobitnika. Vse postaje, vse vasi, vsaka posamična hiša ob potu je bila okrašena, a prazne oblečenega naroda se je povsod vse trlo. Sosebno lepa je bila Borovnica. A kaj čemo reči o Logatci? Takó presrečno, s tako iz dna duše privrelo navdušenostjo morejo le slovenski moške pozdraviti svojega pravičnega vladarja. In ta je razumel svoj narod. On, ki je prijazen in ljubeznjiv z vsakim, tukaj je bil najprijaznejši, najljubeznivejši. Za vsacega je imel milostno besedo, očaral je vse. Ženske so jokale in videl sem tudi trde možake, ki so si, prevzeti silnih čutov, brisali oči.

(Dalje v prilogi.)

Slavnostne pesni

Simona Gregorčiča za letošnjega prihoda Nj. Vel. presvetl. cesarja. Franca Jožefa I. na Kranjsko. Prvo prinesel je „Slov. Narod“ v svoji slavnostni številki 11. julija; tretjo deklamovala je g. čna H. pl. Lehmannova pri slavnostni predstavi v kranjskem deželnem gledišči 12. julija; drugo deklamoval je g. Ign. Gruntar pri ljudski veselici 15. julija v Logatci.

Zapustil zlati si prestol
In svetlo stolno mesto,
Na Savski svet si stopil dol
Med ljudstvo svoje zvesto.
Pozdravljen sredi naših trat,
Oj svetli car, oj mili car,
Pozdravljen nam stotisočkrat
Naš oče in vladar!
Pozdravlja stari Te Triglav,
Pozdravlja bistra Sava;
On ded pravičen, čvrst in zdrav,
In ona živa, zdrava.
Pozdravlja Te, proslavlja Te
Triglava siva glava,
In hči mu, bistra Sava.
Pozdravljen sredi naših trat,
Pozdravljen car stotisočkrat.
Ta krasni svet, ta vrli rod
Pač zlate vreden je osode,
Od Tebe, carski naš gospod.
Naš rod naj zlate dni dobođe!
Zaupno kot na dede ded,
Na Te mi vpiramo pogled,
Osreči, mili car, osreči,
Naš narod Te srčno ljubeči.

Da srečen rod naš in naš svet
Slavi Te bo še poznih let.
A mi Ti zdaj prisegamo,
Da za Te radi tvegamo
Blago in kri.
Ce vstane kje vihar srdit,
Le naj hrumi, le naj besui,
Rešilen meč, branilen škit
Ti bomo mi.
Srčno mi planemo na boj
In zmanemo sovražni roj
Pojoč sred bojnega viharja:
Bog živi dom, Bog živi carja!

2.

Privreli, oj bratje, ste semkaj vestlo,
Da skupno preredit praznujemo gód,
Ko nas obiskuje in našo deželo
Dobrotni naš oče, cesarski gospod.
Prišli ste se klanjat cesarju-očetu,
Ki blag je gospodi, a boljši še kmetu!

Vladarjev je mnogo na zemlji prostrani,
Od našega vendar milejšega ni,
In Njemu vsi narodi zvesto so udani,
A vendar od nas mu zvestejšega ni!
Godajmo tedaj o Njegovem prihodu,
Ki srčno nas ljubi, očetovsko vodi!

A kakor smo danes v veselji jedini,
Jedini bodimo povsod in vsegdar,
Jedini in složni v korist domovini,
Jedini za sleherno vzvišeno stvar!
Ta misel na veke nas mora voditi,
In s tem mi pozdravljeni, gostje častiti!

blagoslovljene oljke naznanja nam dolgo življenje, če nad ognjem pleše. Če pa ono takoj zagori, naznanja nam bližnjo smrt.

O veličnočem blagoslovu nemamo posebnosti, le to budi omenjeno, da ista deklica, ki od blagoslova pirhov i. d. prva v vas pride, omožila se bođe gotovo istega leta prva. Zato druga pred drugo z jerbasi na glavi iz cerkve hité, da ne bi katere zadela bitka osoda — vednega devišstva! Blagoslovljene piruhe pokusijo ženske prve, da bodejo njihove ovce, bodóčega leta imele mnogo samíc. Jajčje lupine potrosijo okolo hiše, da nebi bodóčega leta kače v hišo zahajale, ali pa je potrosijo na njivo, da se bode korenje bolj debelilo.

Na „vilijo“ sv. Ivana, ko se oglase iz zvonika crkveni zvonovi, naznanjajoč praznik sv. Ivana, mora vsaka hišna gospodinja ali gospodar na štiri vogle sleherni njive zabosti v zemljo zeleno jelkovo vejico, da ne bi „strige“ (čarodejnice) klasja obirale. Tudi streha in hišna okna morajo biti z venci opletena. Celo kup gnoja na dvorišči ne sme biti brez zelene veje. Kakor po vsem Slovenskem, tako tudi pri nas tisti večer krese zažigajo. Okolo vaškega kresa mladenci in dekleta pesni prepevajo, ter se skupno veselé.

Pogumnejši skačejo čez kres. Cerkevni zvonovi pa se glasé vso noč v znamenje radostnega veselja ter poveččujejo slovesnost.

Neko posebno skrivnostno moč pripisuje naše ljudstvo sv. Ivanu, kateri namreč varuje, da tistega večera nobeno poslopje ne pogori. Streha slamnata se ne uname — če bi kres tudi podno zakurili?! — Ko kres pogori, prinesé dekleta vode, ter slednjo iskrico pogasé, kajti z ostalih iskric „strige“ med letom točo delajo, ter ž hjo onesrečujejo ubozega kmeta.

Konec pride.

Logatec, dolnji kakor gorenji, zavlil se je ves v cesarske in narodne zastave, in tudi še drugače so bile hiše vse prav vkusno nagizdane. Ob cesti so bila zasajena drevesca, a prek pota so bili razpeti jako lepi slavoloki, katerih smo mej Logatcem in Idrijo našli čez dvajset. Vsi so nosili slovenske napise. Hotéderštica in Godovič z bližnjimi vasmi storila sta kar je bilo mogoče. Posebno praznuje se je zaodela staroslavna Idrija, ki se je morebiti prvič pri taki priliki pokazala v svojem pravem, namreč narodnem lici. Zato je bil pa vzprijem tudi tako prisrčen, ker se je narod smel pokazati kakeršen je. „Idrija, rudarsko mesto. — Bilo, je in bode zvesto!“ glasil se je napis na glavnem slavoloku, in isto moglo se je brati tudi s slehernega lica. Cesar si je ogledal cerkev, šolo, rudnik, žgališče in druge naprave ter se je skoro povrnil zopet na Logatec, kjer so ga spremljevali tisočerni živio klici na ljudski veselici zbrane-ga naroda.

Pa nobeno veselje ni popolno. V Idriji uže je dobil cesar telegram iz Postojine, da je bližnja vas Veliki Otok vsa v ognji in da pri silnem vetru ni misliti na rešitev, tem menj, ker so doma ostali samo otroci in slabotni starci, vse drugo je hitelo v Postojino gledat cesarja. Začel je goreti se senom naložen voz konci vasi. Sploh se sumi, da je podnetila zlobna roka. Marsikaj se govori. Tukaj naj še omenim, da so na potu v Idrijo in Postojino žandarji pazili na sumne ptujce, ker je baje italijanska vlada naša namignila, da so šli neki iredentovci čez mejo. Na vso srečo so bili vsi Otočani zavarovani, če tudi premalo glede velike škode. Od 34 gospodarjev pogorelo jih je 28.

V Postojino se je zgrnilo sila naroda, kakor morebiti še nikdar, odkar stoji. Mesto samo se je nakitilo, da je človek skoro ni več poznal, in na čast mu bodi rečeno, pokazalo se je, da je vredno biti na čelu krepkih, vedno narodnih Notranjcev. More se reči, Postojina je po svojih močeh tekmovala z Ljubljano. Dolgo pot od kolodvora do trga stali sti dve vrsti visocih kolov s cesarskimi in narodnimi zastavami. Takisto lepo je bila opravljena cesta od trga do jame in vhod v jamo.

Ko je cesar nekaj pred 3. uro p. p. došel na kolodvor, je, stopivši z voza in ne čakavši pozdravov, tekoj nagovoril okrajnega glavarja in pozvedaval ob ognji. Vročil mu je tekoj 1500 gold., kakor je rekel, za prvo silo. Vhod v mesto je bil veličasten. Do neba se gmeli navdušeni živio klici in so glušili topove in zvonove. V jami so ga pozdravili slovenski pevci ljubljanski s cesarsko pesmijo, ki se je svečano razlegala po neizmernih prostorih, ki so bili danes razsvitljeni, kakor se nikoli poprej. Tudi električna luč je v njih pri tej priliki prvičkrat zagorela. Na plesišči, kjer je mladina v narodni noši plesala o godbi novega 97. pešpolka, mudil se je cesar delj časa in vzprijel od lepe Vipavke požirek vipavskega pikolita. Pevci so v tem hiteli naprej in ko se je cesar blizal Kalvariji, zapeli so Ijavčovo vedno lepo „Domovino“, ki je v teh prostorih vse poslušalce očarala. Cesar in vse njegovo spremstvo je bilo polno hvale. Cesar se je zahvalil pevcem rekoč: „Neizmerno me veseli, da ste se gospodje iz Ljubljane potrudili.“ In Medenu

še pristavi: „Veseli me, da sem Vaš lepi glas zopet slišal.“

Ko je prišel iz jame, zahvalil se mu je starešina z Otoka ginen za veliki dar. Cesar je govoril prijazno z njim in ga tolažil, da bode z božjo pomočjo zopet vse dobro. Nazaj gredé vozil se je skozi trg in pred slavolokom ob potu na strelišče obžaloval, da ne utegne iti na streljšče, a dal je 10 cekinov kot nagrado najboljšemu strelcu.

Okolo 6. ure došel je zopet v Ljubljano.

V ponedeljek 17. jul. je bila Ljubljana zgoda na nogah. Veljalo je preljubljenega cesarja pozdraviti zadnji krat. Pri rezidenci so se zbrali višji dostojanstveniki, uradniki, častniki, kupčijska zbornica, a ob cesti skozi mesto in še daleč zunaj mesta se je nastavila ogromna množica, glava pri glavi. Vsakdo je želel še jedenkrat videti cesarjevo milo lice ter mu zavikniti: Z Bogom! Kakor pri njegovem vходу gmeli so tudi zdaj topovi z grada in po vsem mestu so zvonili vsi zvonovi. Na mestni meji čakal ga je župan z vsem mestnim starešinstvom ter mu se lepo zahvalil, da je blagovolil osrečiti mesto s svojim pohodom. Cesar se mu prijazno zahvalil za presrčni užuprijem in za izvrstni red, ki je vladal ves čas in ga zagotavlja, da mu dnevi, ki jih je preživel v Ljubljani, ostanejo v najprijetnejšem spominu. Še jeden živio in odpelje nam ga hitri voz. Pa skoro se je moral zopet ustaviti. Na Ježici so bile mej mlaji v špalir postavljene čitalnice šišenska, bezoviška in št. Vidska, gasilci iz Šmarja in šolska mladina iz bližnjih vasi, vsak otrok s zastavico v roki. Pod košato lipo pa so se postavili župani ljublj. okolice, duhovščina s cerkvenimi prapori in kmetska dekleta v narodni noši. Cesar stopi z voza, pevcí zapojejo cesarsko himno, župan ga pozdravi in njega hčerka mu podari šopek cvetlic. Cesar se je še župani, z duhovniki in učitelji prijazno razgovarjal.

To vse se je ponavljalo v Črnovčah in v Mén-gušu, ki je srečno tekmoval z drugimi trgi in mesti, ali tu mi ni mogoče vsega na drobno opisovati, ker bi se moral vedno in vedno ponavljati. Kaj porečem o Kameniku? Nema besedi, ki bi mogle dostojno opisati, kako je to lepo mesto vzprijelo visocega gosta. Tu je bilo vse vkusno, krasno, slikovito. Župan dr. Samec je pozdravil cesarja in notar Krsnik ga je nagovoril v imenu kmetskih županov. V odgovoru hvali cesar lepoto kraja in pravi, da se bode še dolgo spominjal prelepega vzprijema. Pozvedaval je, koliko ima mesto prebivalcev in ima li kaj lasti, a ko mu župan odgovori, da ima mesto velike gozde, vpraša cesar, da li se stori kaj za kultiviranje. Župan odgovori, da je cesarski gozdni nadzornik našel vse v redu, čemur je tudi okrajni glavar prihrdil, kar je cesarja vidno razveselilo. Županom je rekel: Prišel sem rad in težko se ločim, ker me je ta udanost in ljubezan ganila. Vzprejmite mojo zahvalo za toliko ljubezan. Hvala vam župani. Ko si je ogledal cerkev, kopoljšče, tovarno za smodnik i. t. d. je bil zajutrek, h kateremu so bili povabljeni mej drugimi tudi dekan, Samec, Krsnik, okrajni glavar.

Od Kamnika do Kranja ga je čakalo novo slavlje. V Komendi, v Mostah, Lahovčah, na Brnikih, v Cerkljah, v Sv. Jurji povsod ga je pričakovalo sila ljudstva. A podrobnosti ne morem opisovati.

Starodavni lepi Kranj je tekmoval s Kamnikom. Človek res ne vé, katero mesto je bilo lepše opravljeno in kje je bil vzprijem prisrčnejši. Jdino ta razlika je, da je bilo v Kamniku še lepo vreme, a uže pred Kranjem je jelo silno liti in jako mrzel in močan veter je pihal s planin. Navzlic temu se je cesar vendar vozil ves čas v odprti kočiji, pa tudi Kranjci se niso ustrašili neugodnega vremena ter so, če tudi do kože premočeni, vztrajali in vladarja navdušeno pozdravili. Samo gospe in belo oblečene deklice umaknile so se v cerkev, v katero je šel tudi cesar. Odtod naprej vozil se je cesar zopet po železnici do Lesec.

Daljno vožnjo od Kranja in večer na Bledu opisem vam pozneje, ker se bojim, da vam bode uže tesno hodilo s prostorom. Le to še povem, da je cesar pri odhodu iz Ljubljane podaril 5700 gold., in sicer ljublj. ubogim 2500, pogorelcem v Kališči pri Selcih 500, otroški bolnici 600, otroškemu zavodu pri sv. Florijanu 400, gasilcem 300, ljudski obednici 200 in še nekaterim drugim dobrotelnim zavodom po 150 in po 100 gld. Vsemu narodu pa je podaril pismo, v katerem se s premilostnimi in prisrčnimi besedami zahvaljuje za lep vzprijem, ki mu ga je napravil slovenski narod na Kranjskem.

Dopisi.

V Gorici, 18. julija. — (Skušnje z zrelosti na c. k. ženskem izobraževališči) sklenile so se preteklo soboto z lepo slovesnostjo. Du po-

ludne trpele so še skušnje, a potem je bila koj zadnja seja učiteljev in učiteljic o izidu letošnjega izpraševanja. Na to zberejo se kandidatinje, katerim je bila od skušenj in od pričakovanja končne razsodbe glava nekoliko težka in vroča, da izvejo, kako cenijo sad njih štiri letnega truda možje, katerim gre o tem soditi. Splošna tihoča, nastala je v sobi, ko deželni šolski nadzornik vitez Klodič, v krogu vseh učiteljev in učiteljic, vzame v roko polo papirje, na katerem je bil pisan izid letošnjih skušenj. Vse je bilo tiho, vse je bilo uho. Izmed 12 italijanskih kandidatij, ki so delale izpit, potrjeni sti bili 2 z odliko, a druge brez odlike. Slovenk je bila potrjena 1 z odliko, 6 brez odlike; 2 ponoviti skušnjo iz slovensčine čez dva meseca. Privatnim učenkam, katerih je bilo 5, naznanil se je izid pozneje posebe (1 je potrjena, 1 je zavržena na 2 meseca, 3 na 1 leto.)

Dasi so si bile kandidatinje že prej v svesti, da so skušnjo dobro opravile, dobile so vendar še le zdaj prav trdno prepričanje, da njih štiri letni trud ni bil zastonj. Njih obrazi so se izvedrili, radost prešnila je njih oči, postale so gibčne in izgovorne, pa tudi bolj sprejemljive za besede, katere jim je govoril šolski nadzornik. A te besede so bile vredne, da so se kandidatinje — zdaj učiteljice — na nje pripravile. Začel je g. nadzornik s pohvalo na srečno in častno dovršeno skušnjo, prešel je na to, da s skušnjo ni učenja in dela konec, temveč da še le po skušnji začne pravo, neumorno in nepretrgano delo do druge in zadnje skušnje, ki bo ob konci življenja vsaktere učiteljice. Prestana skušnja naj jim bo vzgled prihodnje; na to naj vedno delajo, da ne bo druga slabša od prve. Zanaša se trdno, da bodo izpolnovala, kar so se naučile, in da jim ne odide venec življenja za trud v prid človeštvu.

Na to nastopili sti dve kandidatinji in zahvalili sti se za nauke, katere so prejele v zavodu, ki ga zdaj zapuščajo. Prva je govorila italijanski, druga slovenski. Slovenki tekla je beseda kaj gladko; videlo se je, da ji prihaja iz srca, kar je imela na jeziku; znala je besede tako lepo zavijati, da je bilo veselje poslušati jo. Zahvalila se je najprej deželnemu šolskemu nadzorniku Antouu vitez Klodiču za skrb, s katero je njih napredovanje nadzoroval, za trud, s katerim se je njih skušenj udeležil, za očetovsko ljubezan, s katero je njih napredek pospeševal. Zahvalila se je šolskemu vodstvu, ki je vso svojo skrb na to obračalo, da bi njih delo, kolikor mogoče, olajšalo in uspešno naredilo, ki jih je pri vsaki priliki na to spominjalo, da so, če tudi različne narodnosti, vendar hčere ene dežele, podanice ene vladarske hiše, da se morajo tedaj med saboj spoštovati in ljubiti. Slednjič zahvali se navzočim učiteljem in učiteljicam za mnogoletni trud, ki so ga imeli z njimi, za potrpežljivost, s katero so njih šibkosti prenašali, za mnoge nauke, s katerimi so jih obogatili, za srečni dan in častitljivi stan, do katerega so jih priveli. Telesno se ločimo od učilnic in učiteljev, rekla je nazadnje, ali nauke, ki ste nam jih tukaj podajali, vzamemo seboj, in v duhu se zopet prepogosto povrnemo v te posvečene prostore. Te besede so naredile na pričujoče učitelje, kakor se je videlo, prav dober vtis.

Slednjič poprime besedo vodja namestnik monsignor Jožef Marušič in razpravlja v daljšem govoru prelepi izrek francoskega kanclerja Gersona: Ljubite mladino iz ljubezni do Boga. Lepim ravnateljevim bdam bi vzeli veliko vrednosti, ako bi hoteli le nekateri iz celote navesti; zato jih rajši opustimo. Kdor le nekoliko premisli globoki pomeu navedenega izreka in kdor pozna spretnost gospoda ravnatelja, kadar je treba visoko resnico z živimi barvanji staviti pred oči poslušalčeve, lahko si misli, kako so morale njegove besede globoko segati do src navzočih poslušalcev. H koncu je omenil, da v naši državi je mogoče ravnati se po omenjenem načelu, ker imamo vladarja, ki je po božji milosti cesar postal, ker imamo cesarja, katerega nazivljemo c. k. apostolsko veličanstvo, ker imamo cesarsko hišo, ki iz dna srca ljubi vse narode in ki je bila vedno zvesta katoliški veri. Temu cesarju in tej vladarski hiši, pozivlja g. vodja, naj navzoči vskliknejo trikratni živio! Trikratni živio se je pa spremenil v cesarsko pesem, katero so kandidatinje z živim navdušenjem pele in tako slovesno končale svoje bivanje na c. k. izobraževališči v Gorici.

V Gorici, 15. julija 1883. — Raznesla se je, kakor ogenj, vesela vest, da goriški nadškofiji je že imenovan viši pastir, milostljivi gospod Alojzij dr. Zorn, dosedanji škof poreški. Kakor je bila ta novica v srčno radost vsem, ki prosijo Boga, naj jim kmalu podeli škofa, tako je bilo zanimivo opazovati obraze onih, ki so želeli dobiti vrhu škofa še ne kaj.

Ko je sedanji poreški škof preteklo zimo odhajal iz Gorice na svoje mesto, tekale so solze iz marsikaterih goriških oči in slišali so se glasovi: „Ne odpuščamo Te iz mesta, kakor bi se ne imel več vrniti, ampak poslavljam se od Tebe kot od moža, ki je poslan za nekaj časa v južnejšo deželo, da se privadi tam pa-

3.

Očetov carskih slavni sine,
Dedič njih kron in njih vrlin,
Oj car države neizmerné,
Vladar mogočnih Ti dežel,
Vodnik nestétih Ti krdél,
Vladar in oče Kranje vérne,
Pozdravljen bodi nam gorkó,
Pozdravljen bodi tu srčno,
Ponosna in junaška Kranja,
Z ljubečim srcem se Ti klanja! —
Država Tvoja je prostrana,
A večje Tvoje je srce;
Za ljudstva vsa, ki v skerb Ti dana,
Občutke v njem gojiš gorké,
Kot oče vladaš nad rodóvi,
A ti so zvesti Ti sinóvi!
Sinóve té kot ravnopravne
In polnoletne si prozváli,
Pravice vstavne in naravne
In národne si jim podál.
Nam tudi zlati zor vstajenja
Pod žezlom Tvojim sinil je,
In žár veselega življenja
Slovenski svet prošnil je!
Kakó bi pač naš rod vesel
Očeta — Tebe ne vspríjel?
Navdušero Te v svoji sredi,
Oj mili car, pozdravljamo,
Ognjeno v materni besedi
Srcá Ti čute javljamo:
Bog živi, carski Te gospód,
Na vék carúj Tvoj slavni rod!

stirski palici, s katero bo vodil o svojem času čedo Kristovo v goriški nadškofiji. Grenkost, ki nam jo napravljaja Tvoj odhod, bila bi nepopisljiva, ako bi se ne tolažili z mislijo, da niso daleč oni dnevi, ko Te polni veselja in radosti vpeljemo kot višjega pastirja v mesto, katero zdaj zapuščaš. Najlepši dan našega življenja bo tisti, ko se v dejanji izpolni, kar zdaj le pričakujemo, za kar še le prosimo, kar mora priti, kar ne sme izostati. Tako in enako se je govorilo v Gorici s solznimi očmi, ihtetim glasom in prepadenim obrazom.

Luna ni bila po tem dogodku premenila še popolno svojega obraza, ko zadene goriško nadškofijo žalost, na katero so bili verniki zavoljo sive starosti svojega višjega pastirja sicer pripravljeni, katero pa niso tako hitro pričakovali. Tedaj so se vseh misli obračale na naslednika umrlega nadškofa. Govorilo se je tje in sem.

Goriški „Corriere“, ki meri svet po svojem vatlu, je bil zavlil vso svojo modrost gledé goriškega nadškofijskega sedeža v zahtevu, da bodoči nadškof mora biti — Italijan, kakor da bi bilo s tem Bog vé kaj pridobljeno, kakor da bi italijanski škof dobival v večji meri darove sv. Duha, nego slovenski, kakor da bi italijanstvo naredilo koga bolj sposobnega za škofjski sedež. Po našem mnenju je vsak škof dober, ki se ravna po vzgledu apostolov, ki so bili vsem vse, samo da bi Bogu duše pridobili, — naj bo rojen pod Triglavom ali ob jadranskem morji. Omenjeni list je pa trdil, da slovensko rojstvo kakega moža je podedovani greh, ki ga dela nesposobnega ali manj sposobnega za goriški nadškofjski sedež. Taka modrost bo dopadala morda drugod; pri nas ne sodimo, da bi prišla do zmaga.

Ali misel, ki je bila enkrat izgovorjena, ni popolnoma zamrla; našla je bila rodovitna tla, v katerih je začela kaliti. Navdušenje za odišlega Goričana se ni moglo slovesno preklicati z nasprotno prošnjo, ker tega bi se bili stavci sramovali, ako bi bili pisarji čut sramožljivosti v sebi zatajili. Zato je nastopil javni molk in tiho pogovarjanje, katero ni vedelo, kako bi izrazilo srčne želje, ne da bi se izpodtaknilo in ne da bi si zaprlo pot v prihodnosti, — ki je negotova. Neke zunanje okoliščine oznanovale so, da ne bo treba kazati veselja, ki je bilo obetano; zato je notranja želja poganjala vedno globokejšo korenike in dobivala je vedno glasnejši izraz na več straneh, tako da ko se je raznesla vest, da Mons. dr. Zorn pride kot nadškof v Gorico, bila je ta želja tako hitro zadeta, da se ni mogla zatajiti, ampak da se je do današnjega dne ohranila hoté ali nehoté skoro nepremenjena. Na prvo poročilo zdelo se je novica nekaterim neverjetna in nekdo se je držal, kakor neverni Tomaž, ko se mu je od več strani prigovarjalo, da stvar je resnična. Ko je videl, da res je tako, tedaj ni bilo drugače, ko poslužiti se telegrafa, ki naj bi objavil novemu nadškofu neizmerno veselje, ki navdaja zaradi prevesele novice poročevalca in vse one, katere on zastopa. Telegraph je slušal ter odnesel izročeno vest; ali doma ni bilo pokoja. „Ubogi Porečani“, tarnali so možje, katerim stvar ni bila po volji izšla, „kedar ste se toliko pregrešili, da Vam odjemljejo že tretjega škofa? Da bi Vam bili vendar sedanjega vsaj toliko časa pustili, da bi se bil utrdil proti hvalisanju, prilizovanju in hinavščini, da bi bil spoznal puhlost človeških fraz itd. itd.“

Potem so začeli presojevati, kako bi moral novi nadškof vladati in ali bo tako vladal, ali ne.

Tako nekako so bile stvari v zadnjih dneh. Do škofovega prihoda imamo pa še nekaj tednov; v tem času se marsikaj premeni. Naše čitatelje prosimo, naj opazujejo obraze opisanih mož zdaj, v času do škofovega prihoda in ob njegovem prihodu. Glavo hočemo staviti, da možje, ki zdaj Porečane pomilujejo, bodo prvi, ki bodo novemu nadškofu roko poljubovali in, ako bi jim pustil, tudi čevlje zgora in spoda.

Zakaj to pišemo? Ali hočemo komu nagajati? Ali se dotikamo častite osebe na čelu našega duhovstva, katero novi nadškof nad vse visoko čisla? Nikakor ne; naše besede ne merijo na njo. Ali obsojamo one, ki so želeli, da bi se bila stvar drugače rešila, nego se je? Ali smo jim za zlo vzeli njih željo ali pa njih malo ali veliko nevoljo, da se jim želja ni izpolnila? Tudi ne. Kaj torej hočemo? Izreči smo hoteli našo nevoljo čez tako vedenje, ki pričujočemu gospodu solznimi očmi roko poljubljuje in trdi, da ne bo moglo srečno umreti, dokler ne bo videlo veselega dneva gospodovega povratka v domačijo, — ki v žepu pest stiska, ko vidi, da je mogoče, da bi se gospod resnično v kratkem povrnil v svoj kraj, — in ki se bo delalo pijano veselja, ko se približa dan, da sprejmemo v našo sredo novega višjega pastirja. Ne znanost, prikritost in zvijanje na vse strani je torej ono, kar grajamo; oseb ne grajamo in tudi ne njih želj kot takih.

Iz goriške okolice, 18. julija. — Pametna je ona beseda, katero si rekla v Tvoji zadnji številki o društvih županov, draga „Soča“. Združenje in delo z združenimi močmi je dandanes neobhodno potrebno na vsako stran; le z njim se doseže dober uspeh v katerem koli oziru, brez njega pa prav težko. Kar je splošne veljave, ne more biti neveljavno za naše župane. Najbrže le zaradi tega nimamo še društev župa-

nov v posameznih političnih okrajih, ker do zdaj ni te stvari še nikdo resno v roke vzel. Ako bi se našli možje, ki bi na pravi podlagi osnovali tako društvo, premenilo bi se v kratkem marsikaj v prid narodu in županom. Z enakomernim postopanjem bi župani dosegli, da bi se marsikatera neprilika odstranila, ki jih do zdaj včasih prav hudo tišči. O podrobnostih v tej zadevi nočem govoriti, ker veliko bi bilo povedati in pretresovati; eue reči pa vendar ne morem zamolčati, ker je prav zdaj ali ker bo v kratkem na dnevnem redu.

Čitateljem „Sočinim“ je znano, da deželni odbor goriški podaje vsako leto poročilo deželnemu zboru o tem, kar je deloval po zadnjem zasedanju zborovem. To poročilo se razpošilja tudi na županstva po celi deželi. Ko je bila pred 10 leti v naši deželi še velika tema v primeri z današnjo lučjo, ki nam sveti, kakor pravijo, takrat je bilo umevno, da se je to poročilo tiskalo v obeh deželnih jezikih in da se je razpošiljalo Slovincem slovensko, Italijanom italijansko. V zadnjih letih, odkar nam sijajo in svetijo na raznih mestih razna solnca in lune, se je stara in hvalevredna navada opustila.

Poročila se sicer tudi zdaj pripravljajo v obeh jezikih in nekaj tudi tiskajo, ali razpošiljajo se ne. Slovenske tiskovine ležijo zaprašene pri deželnem odboru in slovenskim županom se pošiljajo italijanska poročila, katerih župani ne umejo. V tem oziru bi mogli shodi županov veliko koristiti; mogli bi pajasniti, da imajo enake pravice do poročil Slovinci in Italijani, in da je bolje, ne tiskati poročil (slovenskih), ko tiskati jih in puščati, da v prahu ležé. Zato slovenski župani oglasite se; potegujte se za pravice Vaših občanov. Peter.

Iz Dornberga, 17. julija. — Preteklo soboto začela je goreti kmečka štala o polni enajste ure v noč. Koj oglasi se mogočni zvon, ki naznanja Dornberžanom nastalo nesrečo, pa preteče nevarnost. Ogenj je bil udaril čez streho in od daleč videl se je kraj, kjer je ogenj neusmiljeno pokončaval delo človeških rok. Ljudje privreli so naglo vkup in začeli so nemudoma gasiti ogenj od vseh strani. Posrečilo se jim je, da so ogenj omejili in da so rešili celo vinski hram, ki je s štalo pod eno streho. Ogenj nastal je po nepredvidnosti hišne gospodinjice, ki je obesila v štali prosto gorečo svetilnico pod seneni strop. Molzla je dve govedi brez strahu, da bi mogla kaka nesreča priti. Ko je mislila že oditi, zapazi nad glavo plamen, in tedaj začne klicati na ves glas v pomoč. Iz senene šupe in iz štale niso mogli kmetu drugega rešiti, ko prešiča in dve govedi; kuretnino in enega prešiča je ogenj upepelil. Hivala Bogu, da je začel veter še le eno uro pozneje pihati, drugače bi bila prišla na nas veliko večja nesreča. Čast tudi našemu županu, ki je hitro pritekel na nesrečni kraj in je vodil gašenje. Dobro imel je požar to, da so bile naše slavne luže za trenotek izsušene.

Izpod Čavna, 16. julija. Hajdimo v Ajdovščino! Vojaška godba bo tam svirala. Tako smo si mislili in rekli večerajšjo nedeljo in sli smo res v Ajdovščino ali godbe nismo slišali, ker bila je v Logatci, da povečuje prihod Njegovega Velikanstva presvetlega cesarja! Čas je vsejedno v družbi z brati Hrvati — bili so na potu k vojaškim vajam v Št. Peter na Krasu — prenapelo potekel. Pozno v noč smo se od njih poslovili ter se razšli — vsak na svoj dom. Vsem Ajdovcem se je onega dne — rekel bi — neko veselje vze na obličji bralo. Vsakdo, na katerega sem se natelet, izraževal se je pohvalno o svojih gostih, bodisi prostakih ili častnikih. „S temi smo se vsaj po domače pogovarjali in eden drugega umeli“, se ta pobaha. Drugi mu vže odvrne: „Kako ti ne bodo podložni uljudni, ako ti je sam predstojnik najuljudnejši? Nisi li videl onega stotnika, kako se je potoma s prostakom pogovarjal, kakor da sta si rodna brata?“ One tuje napetosti, kakoršno med drugimi nahajamo, ni med njimi. Vidi se jim, da je vse le Posavina rodila. Častništvo se je zvečer v gostilni pri „Lebanu“ hladilo in, kakor se sliši, izvrstno — sevéda slavjansko — popevalo. 5. avgusta vrnejo se in sicer, kakor so nam obljubili, z godbo; torej na svidenje! Iz trga proti domu gredé stopali smo nekoliko časa za nekimi osebami, kojim — soditi po njih govorici — ni morda mogel ugajati ajdovski zrak zaradi slavjanske v z a j e m n o s t i.

Bes te plentaj, sem si mislil, torej tudi v Ajdovščini Independentov duh! Le čakaj vražji duh; predno si misliš, potegne krepka burja ajdovskih narodnjakov in te popiše iz lepih naših krajev.

Na Dunaji, 17. julija. (Izv. dop.) Že lansko leto se je pokazalo, da med levicarji močno vré. Najčistejši značaji med njimi, kakor Fischhof, Walterskirchen, Kronawetter in drugi možje, ki imajo mnogo štovateljev in celo stranko za seboj, so se javno izrekli zoper načela one stranke ter so se raji javnemu življenju odpovedali, nego bi z njimi jedno pot hodili. Posrečilo se je sicer levicarjem začasno, da so zakr-

pali luknjo, katero je povzročil izstop imenovanih gospodov iz njih srede; toda na obnebi kažejo se vnovič črni oblaki, kateri žugajo uničiti navidezno edinstvo ustavovercev, vzdržano le po velikem pritisku. Resno in zmerno postopanje Čehov v državnem, posebno pa v deželnem zboru češkem dovedlo je mnogo nemških poslancev do prepričanja, da niso Čehi take zverine, kakoršne jih dunajski židovski listi popisujejo. Sprevideli so tudi, da hočejo nekateri gospodje prepričati radi tega, ker upajo, da pridejo po tej poti zopet na krmilo. Gotovo je, da prej ali slej zmagajo pravična načela ter da odločijo poslance, katerim je bolj pri sri blagor naroda, nego večer brezutemeljen preprič in sebičnost, od onih, katerim je brezuspešen preprič glavni smoter.

Toda tudi tukaj na Dunaji ne gre vse tako gladko, kakor bi naši židje želeli. Hud udarec prizadel jim je pretekli petek dr. Lueger, dunajski mestni svetovalec. Vihar, ki je te dni tukaj razsajal, bil je le senca onega viharja, katerega je povzročil Luegerjev govor med našimi židovi. Zdi se mi radi tega potrebno, da podam govor v glavnih potezah „Sočinim“ čitateljem.

V veliki Dreherjevi dvorani v predmestji Landstrasse imelo je politično društvo „Eintracht“ sejo, v kateri je v pričo več stotin društvnikov poročal dr. Lueger o razmeri društva z večino v državnem zboru. Najeti kričalci so se resno trudili, da bi zborovanje zaprečili, kar se jim je tudi posrečilo, toda še le potem, ko je dr. Lueger svoj govor končal. Dr. Lueger poudarja najprej, da hoče pojasniti svoje stališče toliko gledé notranje, kolikor zunanje politike. Govornik pravi, da je kot Dunajčan centralist in da se bo protivil temu, da bi se pravice državnega zbora kréle, a one deželnih zborov širile. Leta 1867. je bil dr. Herbst najhujši protivnik neposrednih volitev, ker se je bal, da bi se moral preveč z ljudstvom pečati, še le grof Hohenwart je razširil volilno pravico. Res, leta 1873. so vpeljali ustavoverci neposredne volitve, toda ustanovili so le zastopstva posameznih skupin, da bi Nemcem večino za vselej zagotovili. Je-li pa to pravično in ni li zgubila večina prebivalcev avstrijskih vsled tega svoje zastopstvo, svoje pravice? Niso li Nemci in Čehi že davno na jednaki stopinji omike? Vsled tega, nadaljuje dr. Lueger, bom odločno delal na to, da se razširi volilna pravica, da bodo volitve neposredne in tajne. Gledé narodnega vprašanja javljam, da sem najprej Avstrijec, da sovražim podpihovanje narodnega prepira (burno odobrovanje); narodi bi se bili že davno sporazumeli, ako bi ne metili prepira brezdomovinski kričalci in sebični krivonosci. Kdor svoj nemški materni jezik ljubi, mora tudi drugim pravico priznati, da smejo in morejo svoj materni jezik ljubiti in braniti. Jaz bi onega Čeha zaničeval, kateri bi svoj materni jezik in svojo narodnost zatajeval in zaničeval. (Burno priznanje). Sicer pa ne gledam na narodnost, temuč na poštenost vsakega človeka. Branil bom vedno svojo narodnost, a tudi pošteno se bom trudil, da se izvede ravnopravnost.

Govornik pravi dalje, da je sedaj vodstvo avstrijskih Nemcev v rokah onega brezdomovinskega kapitala, kateremu je preprič med narodi potreben kot ribi voda, da laže ljudstvo izsesuje.

Lueger govori dalje o šoli, obsojuje in kritikuje židovsko časopisje brez milosti, mu očita, da ne širi pravice, temuč le laž in sleparijo, povdarja, da je nasprotnik takozvanemu objektivnemu postopanju zoper časopisje, a da se bo potezal za obsirnejše in slobodnejše pravice društev in shodov. Potem razpravlja dr. Lueger gospodarska in druga vprašanja ter udriha brez usmiljenja po ustavovercih in njih voditeljih, čemur navzoči z burnimi dobro-klici pritrujujejo. Ko je Lueger svoj govor končal, ni bilo koca u kraja kliccev „hoch dr. Lueger“.

Ni li to dobro znamenje, da Dunajčani sami levičarjem na vsa usta pravijo, kako o njih mislijo?

Politični pregled.

Nj. Velikanstvo, naš presvetli cesar zapustil je 17. t. m. Kranjsko, poslovil se v Lescih od deželnega glavarja in deželnih odbornikov ter zahvalil se za sprejem, kateri mu ostane v prijetnem spominu. Odpeljal se je potem po Korškem, kjer ga je sprejel deželni namestnik baron Schmidt-Zbierov in drugi odličnjaki, v Ljubno na Štajersko, na to v Aussee in od tam še isti dan v Ischel, kamor je dospel okolo osme ure na večer. Tudi v Ljubnu in Aussee-ju je bil slovesno sprejet.

Ko je zapustil Kranjsko, izročil je baronu Winklerju lastnoročno pismo, ki se tako-le glasi: „Ljubi baron Winkler! Navdušena udeležba, s katero je vse prebivalstvo Moje vojvodine Kranjske praznovalo zvršetek šestega stoletja, od kar vlada v tej deželi moj rod, napojuje Me z veseljem zadostilom in Mi je novo poročstvo one ne-

izpremenljive zvestobe, katero so Kranjci v minulih časih skazovali svojim prirojenim vladarjem, dajaje zanje blago in kri, in katero bodo, ako Bog da, po svojih očetov vzgledu tudi ohranili vse prihodnje čase.“

„Posebno prijetno mi je bilo, da sem o priliki te redke slavnosti mogel obiskati deželo ter se osobno prepričati ne samo o vernoudanem mišljenju njenega prebivalstva, ampak tudi o važnih napredkih na mnogokaterem polji javnega življenja.“

„Naročam Vam, da vsemu prebivalstvu razglasite Mojo najtoplejšo zahvalo za prisrčnost, s katero Me je sprejemalo na vseh krajih, ter mu naznanite zagotovilo trajne Moje cesarske milosti.“

Deželni zbor Kranjski ne bode imel do septembra meseca nobene seje, ker ni bilo do sedaj časa pripravljati predloge; to se bode še le odlej godilo.

Štajerski deželni zbor je 14. t. m. končal svoje zborovanje, potem ko je sprejel spremembo volilnega reda, ki obstoji v tem, da imajo tudi petakarji volilno pravico, ter da volijo v mestih in trgih oni kraji, kateri imajo volilno pravico, doma. Toliko se je v zadnjem zborovanju tudi pri nas zahtevalo, a laška večina je — kakor znano — dotični predlog zavrgla.

V dalmatinskem deželnem zboru ne gre vse gladko. Deželni glavar in njega namestnik sta iz manjšine vzeta, kar je hrvaško večino hudo razkačilo. To in čudno vedenje namestnika Ivanoviča je povzročilo, da so hoteli staviti Hrvatje v zboru predlog, prav za prav prošnjo do ministerstva, da bi se nastavljal za Dalmacijo civilni namestnik kakor v drugih deželah, ter da bi se ločila zedinjena oblast namestnika od one vojaškega poveljnika. Ker pa je vladni zastopnik zabranil staviti ta predlog v deželnem zboru, zapustila je večina dvorano. Vendar so se Hrvatje povrnil, a vložili so protest zoper vedenje vladnega zastopnika. Na to so volili odbornike; voljeni so: Simić, Tomić, Branković in Klaić.

Albanski governor Hafiz paša je naznanil črnogorski vladi, da je pripravljen od 15. t. m. oddati Črnigori one pokrajine, zaradi katerih je bil prepri. Vendar enkrat!

Na Francoskem so praznovali 14. t. m. obletnico republike (ljudovlade), kakor druga leta; a letos je bila slovesnost lepša, ker so pri tej priliki razkrili kip republike. Udeležili so se svečanosti načelniki mestnega svetovlastva, pariški senatorji, državni poslanci in mnogo ljudstva. To je bilo v Parizu; tisti dan je pa napadlo kakih 300 anarhistov mestno hišo v Roubai ter je ranilo osrednega komisarja. Nekoliko teh rogoviležev so zaprli.

Kolera je v Damiettu in Mansuri začela pojemat, kajti število mrtličev na vsakih 24 ur je upadlo že pod 50. Toda v Kairu je začela hudo razsajati in tudi v Aleksandriji se širi. Nadejati se je pa, da bode Nil, kateri je izstopil, tudi letos kakor v obče druga leta ugodno uplival na zdravstvene razmere dežele.

Domače stvari.

Za Kocijančičev spomenik darovali so: Anton Sessich 5 gl. — Jakop Doljak, dekan v Komnu, 5 gl. — Josip Doljak, inženir v Oseku, 3 gl. — Karol Cigon, kaplan v Črničah, 1 gl. — Blaž Rijavic, župnik v Batujah, 5 gl. — Anton Cibič, dekan v Črničah, 3 gl. — Prenesek 22 gl. 50 kr. Vkup 44 gl. 50 kr.

Učni jezik na državnih šolah goriških, to je: na c. k. gimnaziji, na realki, na ženskem izobraževališči, na deški in dekliški državni šoli, bil je predmet, ki ga je razpravljal deželni zbor goriški lansko leto in gledé katerega je naložil deželnemu odboru, naj pošlje visokemu c. k. ministerstvu petico, v kateri naj zahteva, da se namesto sedanjega nemškega učnega jezika vpeljeta materna, namreč slovenski in italijanski kot učna jezika na imenovanih zavodih. Deželni odbor je dano mu nalogo vestno izpolnil in odposlal je 24. februarja tek. leta dotično prošnjo na Dunaj. Te dni prišel je na njo potom veleoslavna c. k. tržaškega namestništva odgovor, ki se tako le glasi: „Na vlogo slavnega deželnega odbora od 24. februarja t. l. št. 3205 1882 za vpeljavo

italijanskega in slovenskega učnega jezika na goriških državnih srednjih šolah je gospod minister za uk in bogočastje z visokim odlokom 23. junja t. l. št. 8532 semkaj odgovoril, da v soglasji z dotičnimi sklepi c. k. deželnega šolskega sveta ne more se odločiti ni vsled razlogov v omenjeni vlogi navedenih ni vsled drugih, da bi zdaj v čem premisljal uredbe, katere veljajo v oziru za učni jezik na srednjih šolah goriških, na ženskem izobraževališči in na ljudskih šolah, katere država vzdržuje, ampak da je tega prepričanja, da se morajo one uredbe obdržati, ker pospešujejo obe narodnosti, ne da bi katero zavirali, in ker varujejo državne koristi. V Trstu, 7. julija 1883. Pre-tis.“ — Če tudi se ne moremo odloka veseliti, ker ni izpolnil naše in naših sodeželanov, Italijanov srčne želje, prinesel nam je vendar nekaj tolažbe v tem, da priznava, kakor se zdi, na Goriškem le dve narodnosti (ohne einen der beiden Volksstämme zu beeinträchtigen): slovensko in italijansko. To je sicer malo, pa vendar nekaj je, in nekaj je več ko nič. Nadejamo se, da časoma bodo vse naše prošnje uslišane, ker minister pravi, da le z d a j se ne more odločiti za spremembo gledé učnega jezika. S tem pa ni rečeno, da pozneje, recimo prihodnjaj jesen, ko bodo državni poslanci dovoljevali državni proračun, ne bi se mogel odločiti za spremembo, katere je dovolil bratom Kranjcem. Upanja nismo zgubili, ampak namenjeni smo trkati potrpežljivo in neprenehoma, dokler ne bomo uslišani.

Pražka „Politik“ je prinesla v svoji številki od 19. t. m. dopis z Dunaja, ki je tudi za nas Goričane in za Istrane velike važnosti. Znan dopisnik — r, kateremu je navadno dobro znano, kar se pri ministerstvu godi, pripoveduje, da na Dunaji se o tem govori, da postane goriški kapitulov vikar Evgen dr. Valussi škof poreški. Goriška nadškofija sme biti ponosna na svoje duhovne, katere zaporedoma kličejo na škofijske sedeže. Slava ji!

Goriški vojaki, trije batalijoni pešpolka nadvojvode Leopolda št. 53, zapustili so preteklo nedeljo Gorico in so šli v Šempeter na Kras (Kranjsko), kamor so došli vojaki tudi iz Trsta in od drugod, da bodo imeli več vojaške vaje kake tri tedne. V četrtek predno so odšli, na sv. Mohor, priredila je bila vojaška godba jako sijajno večerno veselico pri ogrski kroni v Gorici, katere se je udeležilo sila občinstva. V ponedeljek 6. avgusta vrnejo se vojaki v Gorico in ostanejo tukaj dober mesec, potem odideta dva batalijona v Zagreb, naborni okraj polkov, eden pa v Petrinjo. Namesto sedanjih vojakov dobimo v Gorico pešpolk vojvoda Ludovik bavarski št. 62, ki dobiva svoje novince z Erdeljskega.

Gospod Ivan Golja z Mosta pri Sv. Luciji, do sedaj računski assistent v Trstu, imenovan je od primorskega finančnega vodstva računski oficijal, g. Valentin Košuta pa finančni prejemnik.

„Naša Sloga“, poučni, gospodarski i politični list, ki izhaja v Trstu dvakrat na mesec v hrvaškem jeziku, bila je 16. junija zasežena radi neke interpelacije na barona Depietisa. Uredništvo je napravilo ugovor proti konfiskaciji in dotična obravnava pred sodnijo je bila 17. t. m. Sednija je konfiskacija ovrgla in je razsodila, da država pravdnistvo, ki je bilo list zaseglo, mora plačati škodne stroške, ki so nastali iz konfiskacije. Državni pravdnik je naznanil priziv proti tej razsodbi.

Dijaško semenišče v Trstu odpre se začetkom prihodnjega šolskega leta. Ravnatelj mu je imenovan preč. g. Janez Legat, profesor veronauka na c. k. gimnaziji v Trstu. Radodarni doneski za semenišče se obilno stekajo od vseh strani; meseca junija se je nabralo v ta namen darov 776 gl. 13 kr.

„Internationale Zeitschrift für die elektrische Ausstellung in Wien 1883“ je naslov novemu tedniku, ki ga izdaje knjigotržec Hartleben na Dunaji, I. Wallfischgasse, 1 v pojasnenje raznih prашanj o elektriki, ki se razpravljajo prav zdaj radi dotične razstave na Dunaji. Tednik bo imel 24 števil po 16 strani z ilustracijami in stane 5 gold. a. v.

Vabilo na naročbo. Spisal sem našim razmeram primerno latinsko mašo pod naslovom: „Maša za sopran, alt in bas (tudi bariton) s poljubnim spremeljevanjem orgel ali harmonija, v spomin prvega shoda prijateljev cerkvenega petja na sv. Gori pri Gorici, dne 17. maja 1883., zložil Danilo Fajgelj. Op. 12.“

Obseg (ambitus) glasov v tej maši je v sopranu od $\bar{a}$ do $\bar{c}$ v altu od $\bar{h}$ do $\bar{c}$ in v basu od $\bar{A}$ velike oktave do $\bar{c}$. Delo pisavo je melodijozno, večinoma v homofonem slogu a tudi namešano s polifonijo; nekatere nevine so kontrapunktične.

Izpeljava je vkljub gibčnosti glasov lahka, tekst popolnoma liturgično obravnavan in organist, ki je količkaj zmogel, bode stvar brez težave igral; — treba le vezano igrati. Glede pravega „tempo“ postavljena so pri vseh oddelkih maše metronomična znamenja.

Ker so mi to delo strokovnjaki vrlo pohvalili, nameravam z njim na dan, ako bi se toliko naročnikov oglasilo, da bi pri tem podyzetji matricijale. škodo

ne trpel. Prosim toraj vse one gospode, ki bi si mislili to mašo naročiti, naj mi naznanijo svoje ime, bivališče in zadnjo pošto po listnici. Omenim še, da bodem skrbel za nizko ceno. Partitura in trije tiskani glasovi ne bodo presegali cene 1 gl. 50 kr.

S spoštovanjem
Danilo Fajgelj, učitelj v Tolminu.
Goriško.

Javna zahvala.

Predsedništvo slovenskega bralnega in podpor-nega društva v Gorici se uljudno in presrečno zahvaljuje prečastitemu predstojništvu frančiškanskega samostana na Kostanjevici, da je dovolilo 8. t. m. v samostanski cerkvi slovesno sv. mašo v čast sv. Cirila in Metoda, da je veliki altar v ta namen primerno okinčalo, da je blagovoljno prepustilo cerkveno opravo ter da je samo priskrbelo celo veliko assistenco. Zahvaljuje se dalje šempeterskim pevcem, ki so ob vročem dnevu prišli na Kostanjevico slaviti društvena patrona, g. Pahorja za lepo orgljanje in za vaje s pevci, — solkanskim pevcem za ubrano petje pri večerni zabavi, — p. n. gostom za čast, katero so s svojim pohodom društvu izkazali, — in gg. društvenikom za udeležitev pri cerkveni in večerni slavnosti.

Tržno poročilo

V Gorici, od 10. do 17. julija 1883.

Masti, na kvintal. Kuhano maslo 80 do 96 gl. — Mast (salo) domača — ogerska 79 do 79 gl. — Špeh domač in ogrski 72 do 77 gl. — ameriški — Sir placentinski star 140 do 150 gl. — prestar 170 gl. — ovčji (pekorin) 130 do 135 gl. — domači bolški star 105 do 110 gl. — nov. 70 do 80 gl. — Grojerjev 74 do 78 gl.

Žita, na hektoliter. Pšenica 7 gl. 50 kr. do 8 gl. — Turšica 5 gl. 90 kr. do 6 gl. 50 kr. — Rž 4 gl. 50 kr. do 5 gl. — Ječmen cel — pehan 8 gl. 60 kr. do 9 gl. — Oves 3 gl. 50 kr. do 4 gl. — kr. — Fažol gl. do gl. — Ajda 5 gl. 60 kr. do 5 gl. 70 kr. — Raž, na kvintal: fini 25 do 27 gl. — novarski naravni 22 do 23 gl. — mutisk 19 do 22 gl. — indijski 15 gl. 50 kr. do 17 gl. —

Vina in špiriti, na hektoliter. Žganje domače 42 do 48 špirit prečiščen 39 gl. — kr. do 40 gl. — Vino črno 18 do 22 gl. — belo 20 do 22 gl.

Moka na kvintal. Št. I. 19 gl. — kr. — Št. II. 16 gl. 80 kr. — Št. III. 15 gl. 60 kr. — Št. IV. 14 gl. 20 kr. — Št. V. 12 gl. 60 kr. — Št. VI. 9 gl. — kr. — Otrobi drobni z žakljem 5 gl. 50 kr. — debeli z žakljem 5 gl. 30 kr. — Krompir 2 do 2 gl. 50kr. kvintal.

Prav lepo posestvo

na slovenskem Štajerskem se prodaja jako po ceni in s prav ugodnimi pogoji plačila.

Poizvé se pri mednarodnem časniškem zavodu v Trstu, W. 490.

Št: 104/o. š. s.

Razpis služeb

učitelja III. plačilne vrste v smislu dež: post: 4. marca 1879 št: 9 na štirirazrednici v Komnu in na enorazrednici v Škocjanu.

Prošnje naj se vložijo po predpisani poti pri c; k: okrajnem šolskem svetu v Sežani v dobi 6 tednov po prvem priobčenju tega razpisa v listu „Osservatore Triestino.“

C. K. OKRAJNI ŠOLSKI SVET
v Sežani dne 16. julija 1883.

Dobre nabiralce,

ki morejo pokazati spričevala, išče bankna hiša za razprodajo državnih in privatnih srečkov, postavno izdanih, proti dobri plači. Pis-mene ponudbe pod naslovom: „Acquisiteur Z. 430“ sprejema in odposilja odpravnik naznanil Henrik Schalek, I. Wollzeile, 14. na Dunaji.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdovratnejše žledne bolezni. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemoroide, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadežnostih, zoper beli tok, božjast, zoper bitje srca ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu; za uroče in pošiljke pa edino v lekarni Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis in v lekarni Alla Madonna v Korminu.

Ene steklenice stane 30 novcev.

TISKANE OLJNE PODOBE, okvirji in ogledala

se kupijo ceno in dobro le neposredno v tovarni

Gustav-a Kerstan-a,
na Dunaji, II. Körnergasse 1.

Zapisniki in ceniki brezplačno in poštino prosti.

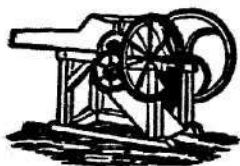
Ognja in tatvine varne DENARNICE

Ima WIESE & COMP., Kassenfabrik
Dunaj, Budapešta, Praga.

Zaloga: Dunaj, II. Untere Donaustrasse, št. 25. Tovarna: Dunaj, II. Pappenheim-gasse, št. 58.

HENRIK LANZ, na DUNAJI.

III. Hintere Zollamtsstrasse 13a.

Parne mlatilnice in vozila od 2 do 8 konjskih močij. Mlatilnice za roko in na vlačilo (1 do 6 konjskih močij). Reznice, mlinci za trgano moko, drgnice itd.

Najnovejša dela, potrjene sestave, nizke cene. Čez 100.000 takih strojev prodanih.

Ilustrovani katalogi brezplačno in prosti poštino. Čvrsti, pošteni agenti in razprodajalci se iščejo.

Soeben begann zu erscheinen und ist Lieferung in jeder Buchhandlung vorrätig:

Das eiserne Jahrhundert.

Von

A. d. Schweiger-Lerchenfeld.

Mit 200 Illustrationen und 20 Karten und Plänen. Das Werk erscheint in genau 25 Lieferungen, welche in regelmäßigen zehntägigen Zwischenräumen zur Ausgabe gelangen.

Preis jeder Lieferung 30 Kr. — 60 Pf. — 80 Cts. — 36 Kop. Jede Lieferung enthält zwei Druckbogen Text, und ist das ganze Werk mit 200 sorgfältigst ausgeführten Original-Holzschnitt-Illustrationen (hiervon 40 Vollbilder, zum Theil auf aparten Cartons) sowie mit 20 Karten und mehreren Plänen im Text ausgestattet.

Das Werk ist bis Ende 1883 vollständig.

In lebensvollen Schilderungen, anregend und gemein-schaftlich geschrieben, soll „Das eiserne Jahrhundert“ unterstützt von zahlreichen trefflichen Illustrationen und interessanten Karten, denjenigen Abschnitt menschlicher Arbeit schildern, der wie kein anderer unserer Cultur und Civilisation seinen Stempel aufgedrückt hat.

Seiner stofflichen Gliederung nach zerfällt der Inhalt des Werkes in folgende Hauptabtheilungen: 1. Die Eisenbahnen. — 2. Schifffahrt. — 3. Das eiserne Gespinnst der Erde (Telegraphen und Kabel). — 4. Eisen und Kohle (Hüttenwesen, Grossindustrie etc.). — 5. Die modernen Kriegsmittel. — 6. Flugtechnik. Verfasser und Verleger haben keine Mühe gescheut, durch Anknüpfung weitreichender und vielfacher Verbindungen mit den hervorragenden Vertretern obgenannter Fächer, sowohl in Bezug auf das textliche, wie illustrative Theil das Neueste und Beste zu bieten. Durch alle Buchhandlungen zu beziehen. — Lieferung überall vorrätig.

A. Hartleben's Verlag in Wien I., Wallstschgasse 1.

Prosim Vas, pošljite mi po pošti za priloženih 10 gld. zaboček z 10 steklenicami dr. Rozovega življenskega balzama. Ob enem dovolite, da Vam povem, da je to zdravilo silno dobro, ker že tri mesece, odkar je pijem ne čutim več bolečin v želodci, katere sem trpel skoraj 10 let. ozdravilo je tudi moje ženo vrančno boleznijo, za katero je že dolgo let bolehal, in drži zdaj udi moje otroke pri najboljem zdravljui, posebno ker nas varuje mralice, ki se pogosto prikazuje v teh krajih. Sprejmite, dragi mi gospod, zagotovilo mojega vsestranskega spoštovanja, s katerim sem se podpisal —

Kazimir Masalski, nadzornik železničnih del v Aleksincu v Srbiji.

Temeljita pomoč vsem, ki so v želodci ali tebuhi bolni.

Ohranjenje zdravja

neslanja se večji del na čiščenje in snaženje sokrovce in krvi in na pospeševanje dobrega prebavljanja. Najboljše sredstvo za to je

dr. Roza življenski balzam.

Življenski balzam dr. Rozov ustreza popolnem vsem tem zahtevam: oživlja prebavljanje, nareja zdravilo in čisto kri, da dobi zopet svojo prejšnjo moč in zdravje, odpravlja težko prebavljanje, gušus do jedi, kisloto, zgogovanje, napetost, btevanje, krč v želodci, zaslinenost, zlato žilo, preobteženje želodca z jedili itd., je gotovo in skušano domače sredstvo, ki se je v kratkem zaradi svoje izvrstne moči obče razširilo.

1 velika sklenica . 1 gl., pol sklenice 50. kr.

Na sitotine pisem v priznanje je na razgled pripravljenih. Razpošilja se na frankirane dopise na vse kraje proti poštneinu povzetju.

SVARJENJE!

Da se izogne vsakdo neljubim pomočam, prosim vse p. n. gg. naročnike, naj zahtevajo povsod izrečno dr. Rozov življenski balzam iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi, kajti zapazil sem, da so naročniki na več krajih dobili zmes brez vse moči, ako so zahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno dr. Rozovega življenskega balzama.

Pravi dr. Rozov življenski balzam

dobi se samo v glavni zalogi izdelovalca B. Fragner-ja, v lekarni „k črnemu orlu“ v Pragi. Ecko der Spornergasse Nr. 203—3. — V GORICI: G. Cristofoletti, lekarničar; G. B. Pontoni, lekarničar; R. Kärner, lekarničar. V OGLEDI: Damaso d'Elia. — V TRSTU: P. Prendini, lekarničar; G. Foraboschi, lekarničar, J. Seravalle; Ed. de Leitenburg, lekarničar. — V ZAGREBU: C. Arazim, lekarničar.

Vse lekarne in večje trgovine z materijalnim blagom v Avstro-Ogerskeji imajo zalogo tega življenskega balzama.

TAM SE TUDI DOBI:

Pražko domače mazilo zoper bule, rane in vnetje vsake vrste.

Ako se ženam prsa vnemejo, ali strdijo, pri bulah vsake vrste, pri torih, gnojnih tokih, pri črvu v prstu in pri nohtanju, pri zlezah, oteklinah, pri zmaščenju, pri morski (mrtni) kosti. — Zaprta bule in oteklina se hitro ozdravijo; kjer pa ven teče, potegne mazilo v kratkem ves gnoj na-se, in rano ozdravi.

Skatljice se dobodo po 25 in 35 kr.

Balzam za uho.

Preiskovan in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znan odstrani naglušnost, po njem se dobi tudi popolno uže zgubljen sluh. 1 sklenica 1 gl. a. v.

Ljudi in blago spravlja

A M E R I K O

najbolje in najceneje

ARNOLD REIF, na Dunaji,

I. Kolowratring, Pestalozzigasse 1.

Bergerjevo medicinsko

MILO IZ SMOLE (THEERSEIFE)

Priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se skoro v vsch evropskih državah s sijajnim vspehom proti vsakovrstni nečistosti na polti,

posebno proti krovčnim in luskinastim lišajem, hrastam, nalezljivim hrastam. proti rudečemu nosu. ozebljimi, potenju nog, prhljaju na glavi in bradi. — Bergerjevo milo iz smole ima 40% smole iz lesa, in se bistveno razločuje od vseh drugih smol, ki se prodajajo. — Da se prekanjanju izogneš, zahtevaj določno Bergerjevo milo iz smole in glej na znani zavitek. V dolgih in hudih poltnih boleznih rabi se z vspehom na mestu mila iz smole Bergerjevo med smolnato-žvepleno milo; kdor bi hotel imeti rajši to, naj zahteva edino Bergerjevo smolnato žvepleno milo, ker zunanja ponarejanja so brezvspešni izdelki. — Kot neostro milo iz smole za odstranjenje nečistosti na polti, zoper hrasto na polti in glavi otrok, kakor kot neprekosljivo kosmetsko milo za vmivanje in kopanje za vsakdanje rabo rabi:

Bergerjevo glicerina. milo iz smole, ki ima 35% glicerine in je fino perfumano.

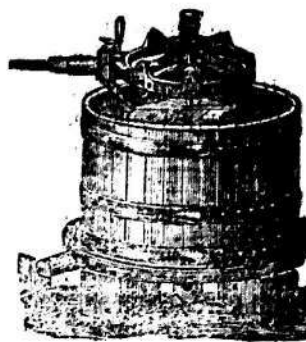
Cena za komad vsake vrste 35 kr. z brošuro vred.

Glavni razpošiljavec: lekarnar G. Hell v Opavu. Glavna zaloga za Gorico pri gg. lekarnarji F. Cristofoletti (Zanetti) in A. Franzoni.

Pasi kilovim

najnovejše sestave, prav pripravi in trdni VLAČNI, BREZ SNETI, kakor tudi vsake vrste obveze, s pavji za človeka, angl. in franc. nogovice proti krčn, najno ejši pasovi za nosilce, vse ranocelske priprave iz gume in vse potrebščine za bolnike.

O. NEUPERT, prej J. A. ZIEGER, ustanovljeno l. 1873. kakor prej l. Graben 29, zno Dunaj, tra v Trattnerhofu, Zaloga vseh pariških posebnosti. Razpošilja hitro in molče proti povzetju.

Vinske tlačivnice (preše)

najnovejše sestave, potrebujejo malo prostora, tiskajo dvakrat hitreje ko prejšnje tiskavnice, se lahko gonijo, močno in trdno, v vseh velikostih za posameznike in za največe posestnike kot posebno vrednosti. Poroštvo, spričevala o 1000 že narejenih tiskavnicah. Načrti in ceniki po želji brezplačno in poštino

prosti. Grozdni mlinci najnovejše iznajdbe. Zgodnja naročila so nam všeč.

PH. MAYFARTH & Co. na Dunaji, II. Praterstrasse 66.

Tovarna v Frankfurtu a. M.

Samo 10 g. 75 k.

popolna obleka iz mešanine (Stoff).

Samo 8 gl. 50 k.

moderna povrhuha suknja.

Samo 3 gld.

hlače iz mešanine.

Samo 5 gl. 50 k.

popolna obleka iz platna v zalogi obleke za gospode

Ignacija Steiner-ja v Gorici, nasproti nadškofjski palači.

Obleka za otroke vsake starosti, zaloga mešanin, vsakovrstnih domačih in tujih izdelkov, lastna šivarnica, dela se po meri hitro, fino in trdno.

Nepremočljivi plašči, ponočne suknje, lov-ske suknje, perilo za gospode, zavrtniki, plašči za gospe posebno priporočeni.